

Trije kralji

Visoko se je že našlo snega. Toplo je bilo v sobi in le ob oknih je včasih narahlo zapihalo. Jakec in Julka sta čepela ob jaslicah. V kotu jih je napravil Janez. O, Janez, ta zna! V šolah je in strašno dosti se je že naučil. Mama včasih pravi, da bo gospod.

Julka še ne ve, kaj je to — gospod. Premajhna je še. To pa ve, da Janez naredi jaslice, kot jih ne zna vsak. Še stari mežnar Postoj ne napravi takih. Pa ima lepše pastirce! Zato je pa Janez vedno hud, če z Jakcem kaj preuredita. Vendar pa se ne brigata dosti za Janeza. Vse pastirčke sta danes že prestavila.

»Tu je tako visoka trava,« je pokazal Jakec na kos mahu. »Sem mora tale čreda jarcev, da jo bodo popasli.«

»No! Bica-bee-bee!« je Julka brž premikala ovčice. Ves trop sta prestavila: najprej tistega razposajenega jarca, ki teče čez kamen, potem kozo, ki grm objeda, belko z jagnjetom, nazadnje pa ovčarskega psa in ovčarja, ki piska na piščal.

»Ti, pa le ni tako lepo, kot je bilo na sveti večer!« je gledal Jakec.

»Seveda, Janez zna bolj!«

Potem sta oba molčala. Pa Julka ni vzdržala dolgo:

»Kdaj bodo pa kralji prišli in kamele? Kdaj jih bo Janez postavil?«

»Kmalu. Čakaj, vprašam mater!«

Babica je sedela za pečjo. Dobro ji je dela toplota in ob enakomernem govorjenju otrok je zaspala.

»Mati!« jo je poklical Jakec. Bila je gluha in se ni ganila.

»Mati!« Povlekel jo je za krilo.

»No-no! Kaj pa je?« se je prestrašila.

»Mati! Kdaj pridejo kralji?«

»Kdo pride?« je planila babica.

»Kdaj pridejo sveti Trije kralji k jaslicam?«

»A-a — kralji? Jutri zvečer. Jih bo že Janez postavil.«

Julka je zlezla na peč. Jutri bo Janez pobral pastirce z jaslic, se je zazrla v kot. Le oni ovčar bo še ostal pri tropu, ki ga bo pasel v kotu za hlevčkom. Ob hlevcu bodo klečali kralji: Gašper z belo brado, ves siv, bo v rokah držal zlato skrinjico in jo ponujal Jezuščku; Miha, tisti z visoko krono, bo vihtel kadilnico in iz nje se bo kadilo, kakor na sveti večer, ko so kropili in kadili po hiši; Boltežar, črni zamorec, pa bo nesel Jezuščku kelih in ga odpiral. Ob stezah bodo ležale kamele in slon bo mogočno korakal po beli cesti. —

Tako je bilo vedno, odkar Julka pomni in tudi letos ne bo dosti drugače. Nič novega ne bo, pa bo vendar mnogo lepše kakor lani.

»Kralji, kralji!« Babica jih kar ni mogla pozabiti in je Julki pričela praviti zgodbo o svetih Treh kraljih. Tako živo je pravila, kot je znala samo ona. Julka je kar videla zvezdo, kako se je dvignila na nebu, ko se je tam daleč nekje rodil Jezušček, ki je ljudi odrešil. In zvezda je hodila pred kralji in kazala pot. Pa o hudobnem kralju Herodu je vedela babica, da bi bil Jezusa umoril, če ga ne bi sveti kralji rešili.

O to so dobri svetniki. Kdor se dan pred njihovim praznikom posti, mu naprej povedo, kdaj bo umrl.«

»Pa bi radi vedeli, kdaj boste umrli?«

»Seveda. Že dolgo se postim njim na čast. Prišli bodo in mi povedali, naj se pripravim na smrt.«

Julka ne razume prav dobro, kako bo to. Da bi k njim prišli kralji in kar trije, ki so vrhu vsega še svetniki! Ne, ne more razumeti. Pa bi vendar rada videla, ko bodo prišli. To bi potem povedala Cesarjevemu Francku, ki hoče vse bolj vedeti. Posebno onega črnega bi rada videla. »Toda — potem bo mati morala umreti!« Julka se je ustrašila te misli. Ima pa babico že rajši, kakor pa črnega kralja.

Jakec pa že ve, da sveti Trije kralji le srečno smrt izprosijo tistemu, ki se njim na čast posti, in da sami ne pridejo praviti. Kako naj bi prišli, ko so pa v nebesih!

Julka pa se je zazrla v jaslice. Zdelo se ji je, da je Jezušček zdaj že večji kot na sveti večer; vse bolj krepko izteza roke in tako živahne oči ima, ko gleda po sobi. Pa se ji je samo zdelo.

Potem se je zagledala skozi okno. V dolini je ležala vas in se le malo razločila od snega. Tudi drevje se še ni znebilo belega bremena. Po klanecu se je vila ozka steza. Ni še bila shojena in kadar je kdo stopal po njej, se je od strani usipal mehki sneg. Julka danes ne mara snega. Je rajši za pečjo, ko je pa tako toplo!

Mimo okna je šinila senca.

Nekdo se je bližal hiši. Trije! V beli obleki, s krono na glavi in —

»Jo-oj!«

Julka je povlekla babico za rokav in ji pokazala: »Joj!«

Pa se je babica tako čudno nasmehnila: »Trije kralji! Trije kralji!« je venomer ponavljala. Julki pa se je kar stemnilo pred očmi:

»Mati! Po vas gredo! Praviti gredo, da boste umrli! Beživa, mati! So že tu!«

Takrat pa so že vstopili. Julka jih še pogledati ni upala. »Joj! Mati bodo umrli. Odnegli jih bodo, kakor so Tržinčev!«

Spodaj pa je nekdo spregovoril. Glas mu je bil visok, skoraj otroški in malo pojoč: voščil je srečo gospodarju, gospodinji in blagoslova prosil za dom, za živino, pa za polje in travnike. Tudi mama in Janez sta prišla v hišo. Zdaj si je Julka že upala pogledati izza temena.

Pa se je črni kralj odkašljaj in začel peti ono staro koledniško pesem:

»Pri nas je dolga veža,
nikogar notri ni...«

Naprej pa Julka ni slišala. Zagledala se je v svetlo zvezdo, ki so jo nosili kralji; visoko pod stropom se je pozibavala, a so ji žarki segali prav do tal: kaj bi ji ne — repatici!

In kralji! Julki je zastajala sapa. Imeli so dolge, bele halje, po vrhu pa plašče, vse zlate, kakor jih je Julka videla samo v cerkvi. Dva sta imela dolge brade, prvi črno, drugi sivo. Tretji pa — o-o-o-o, ves je bil črn, le oči in zobje so se mu belo posvetili, ko je govoril. Še celo roke je imel črne. — Julka se je spet umaknila v kot in spet ujela pesem:

»Sežite na polico
po eno potico!
Zlomite jo na dvoje
in dajte nam oboje!«

Mama in Janez sta se smejala. »Kako se le moreta smejati, ko bo zdaj zdaj črni povedal babici, da mora umreti.« Kdo bo potem Julko

varoval in ji zgodbe pravil, ko babice ne bo. Zdelo se ji je, da mora babico braniti. Zakričala je:

»Matere ne...!« Julko je premagal jok. V hiši so se spogledali. Mama je stopila k peči in prijela Julko za roko.

»Kdo ji pa kaj hoče? Neumnica!«

Pa se Julka ni dala odgnati. Da so sveti Trije kralji po babico prišli, da jih je prosila, naj ji smrt napovedo, in da bo umrla, je vedela v eni sapi. Šele ko je mama kraljem dala v vreče vsakemu lepo zapечен štrukeljček in so izginili na klancu, jo je babica potolažila.

Pravila ji je o revnih otrocih na koncu vasi, tam v zadnji bajti. Mama jim je umrla, oče pa nima dela. Jest nimajo nikoli dovolj. Zato so se oblekli kakor trije kralji in šli koledovat. S pesmijo in dobro besedo si bodo nabrali darov, da bodo vsaj vedeli, da so prazniki.

»O, včasih, ko sem bila tako majhna, kakor si zdaj ti, so vsako leto hodili otroci koledovat. Pa še celo kamelo so vodili s seboj. Tiste bi se šele ustrašila, Julka, ko si tako strahopetna!«

»No, mati!« je bilo Julki nerodno. »Prav nič več se ne bojim!« Skočila je k oknu, da bi še enkrat videla tri kralje, zlasti črnega. Pa jih ni bilo več: le na beli stezi je veter s snegom zasipal njihove stopinje.

ČIČO STOJAN — FR. BEVK

V KOVAČNICI

HRUM SE ČUJE — TRESK IN ZVENK,
NAKLO POJE IN JEČI,
KOS ŽELEZA — PLINKÉ, PLENK! —
V DROBNE ISKRE SE PRŠI.
BIJTE, BIJTE, NAJ ZVENČI!
TU SE NOVI LEMEŽ KUJE.
IN UDAREC VSAK HRUMI,
VPIJE, DA SE DALEČ ČUJE:
TANGA TANGA — TANGA TUK!
KUJE LEMEŽ SE ZA PLUG.
POJDE V POLJE MLAD JUNAK,
TAM SI PEL BO IN ORAL
PRAV OD ZORE V POZNI MRAK,
POTLEJ ŽITO POSEJAL.
ZRNA SONCE BO OGRELO,
DA ZAKLIJE, ZRASE KLAS,
DA BO POLJE ZAZORELO,
PRIDE ŽETVE ZLATI ČAS.
PA ZATO VAM KLIČEM JAZ:
TANGA TANGA — TANGA TUK,
KUJE LEMEŽ SE ZA PLUG!

